

บทที่ 11
การสื่อสารทางธุรกิจ
Business Communication

เค้าโครงเรื่อง

ความนำ

1. รูปแบบของการสื่อสารทางธุรกิจ
 - 1.1 การสื่อสารโดยการพูด
 - 1.2 การสื่อสารโดยการเขียน
 - 1.3 การสื่อสารโดยการใช้คำพูดและการเขียนผสมผสานกัน
 - 1.4 การสื่อสารด้วยภาพ
 - 1.5 การสื่อสารโดยการไม่ใช้ภาษา
2. ความสำคัญของการสื่อสารทางธุรกิจ
 - 2.1 การคัดเลือกและการฝึกฝนพนักงาน
 - 2.2 พนักงานสัมพันธ์
 - 2.3 การขายและส่งเสริมการขาย
 - 2.4 การรายงานต่อฝ่ายจัดการ
 - 2.5 การรายงานต่อผู้ถือหุ้น
3. ปัญหาการสื่อสารทางธุรกิจ
 - 3.1 ทักษะคิดและความต้องการของลูกค้าได้เปลี่ยนแปลงไป
 - 3.2 ธุรกิจมีการเจริญเติบโตและขยายตัวมากขึ้น
 - 3.3 ความซับซ้อนทางธุรกิจที่เพิ่มมากขึ้น
 - 3.4 ความต้องการข้อมูลและข่าวสาร
 - 3.5 การแข่งขันทางธุรกิจเพิ่มมากขึ้น
 - 3.6 ความต้องการของสังคมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
 - 3.7 ข้อกำหนดของรัฐบาล
4. การใช้การสื่อสารในธุรกิจ
 - 4.1 เพื่อข้อมูล

- 4.2 เพื่อสร้างอิทธิพล
- 5. การประชาสัมพันธ์ทางธุรกิจ
 - 5.1 วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์
 - 5.1.1 วัตถุประสงค์โดยทั่วไป
 - 5.1.2 วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน
 - 5.2 งานประชาสัมพันธ์ทางธุรกิจ
 - 5.3 การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพพจน์ในธุรกิจ
 - 5.3.1 พนักงานสัมพันธ์
 - 5.3.2 ผู้ถือหุ้นสัมพันธ์
 - 5.3.3 ผู้บริโภคสัมพันธ์
 - 5.3.4 ชุมชนสัมพันธ์
 - 5.3.5 สถาบันสัมพันธ์
 - 5.3.6 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานของรัฐ
- 6. สรุป

สาระสำคัญ

1. การสื่อสารทางธุรกิจ สามารถกระทำได้หลายวิธี ทั้งการพูด การเขียน การใช้ภาพและการไม่ใช้ภาษาโดยการใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ
2. เราทำการสื่อสารทางธุรกิจก็เพื่อการเลือกและการฝึกฝนพนักงาน, การพนักงานสัมพันธ์, การขายและส่งเสริมการขาย, การรายงานต่อฝ่ายจัดการ และการรายงานต่อผู้ถือหุ้น
3. เหตุที่ธุรกิจต้องจัดการประชาสัมพันธ์เข้าไปในฝ่ายจัดการ ก็เพราะว่าปัจจุบันธุรกิจประสบปัญหาต่าง ๆ มากมาย
4. ธุรกิจทำการสื่อสารกันด้วยเหตุผลที่จะให้ได้ข้อมูล และสร้างอิทธิพลบางประการต่อกลุ่มเป้าหมายหรือผู้บริโภค
5. ธุรกิจทำการประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความสัมพันธ์และเพื่อการสร้างภาพพจน์ให้กับองค์กรหรือหน่วยงาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

เมื่อนักศึกษาได้ศึกษาเนื้อหาในบทที่ 11 เรื่องการสื่อสารทางธุรกิจนี้แล้วนักศึกษจะสามารถ

1. ทราบถึงรูปแบบของการสื่อสารทางธุรกิจที่ใช้กันอยู่
2. เล็งเห็นถึงความสำคัญและความจำเป็น ในการสื่อสารทางธุรกิจว่า เข้ามาเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันอย่างไร
3. ทราบถึงการขยายตัวของปัญหาในการสื่อสารทางธุรกิจว่ามีสาเหตุมาจากอะไรบ้าง
4. ทราบเป้าหมายของหน่วยธุรกิจที่ทำการสื่อสาร
5. ทราบลักษณะของวัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์ทางธุรกิจและลักษณะของงานประชาสัมพันธ์ทางธุรกิจที่ใช้อยู่ในปัจจุบันของหน่วยงานทางธุรกิจ

บทที่ 11
การสื่อสารทางธุรกิจ
Business Communication

ความนำ

ในธุรกิจของการสื่อสารได้กลายเป็นสิ่งที่สำคัญมากอย่างหนึ่ง จนอาจกล่าวได้ว่ามีความสำคัญพอ ๆ กับการค้นหาแหล่งน้ำมัน โดยเฉพาะในทางธุรกิจนั้นมีความพยายามอย่างมากในการที่จะสื่อสารกับสาธารณชนจำนวนมาก ปกคืองค์กรทางธุรกิจต่าง ๆ มักจะต้องเผชิญและยอมรับความกดดันที่เป็นความขัดแย้งจากแหล่งต่าง ๆ มากมาย⁽¹⁾ เมื่อประมาณ 20 กว่าปีมานี้มีคนที่ค้นคว้าการวิพากษ์วิจารณ์ทางธุรกิจ ลูกจ้างในสมัยนั้นก็มองหาตำแหน่งที่ท้าทายและให้ค่าตอบแทนที่คุ้มค่าผู้บริโภคเอง สนใจแค่เพียงกลยุทธ์ ในเรื่องราคากับกลยุทธ์ทางการตลาดเท่านั้น

คุณลักษณะประการหนึ่งขององค์กรทางธุรกิจขนาดใหญ่ก็คือ ความสามารถในการปรับองค์กรเข้ากับแรงกดดันต่าง ๆ และการเปลี่ยนแปลง มีนักวิจัย 2 คน คือ Lohiff และ Haffecid ได้พยายามศึกษาและพิจารณาถึงการเปลี่ยนแปลงของนโยบายสื่อสารและแนวทางในการปฏิบัติทางการสื่อสารในองค์กรทางธุรกิจในช่วงปี 1973 และ 1978 ถึง 1983 หน่วยธุรกิจ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพวกโรงงานผลิตและอุตสาหกรรมบริการ ซึ่งได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงนโยบายการสื่อสาร และการปฏิบัติทางการสื่อสารทางธุรกิจดังนี้

1. การสื่อสารภายในองค์กร

1.1 องค์กรธุรกิจมีการให้ความสำคัญกับการวางแผนนโยบาย ในการสื่อสารกับระดับล่างและพยายามปรับปรุงวิธีการสื่อสาร ในทางกลับกันตัวพนักงานเองก็ค่อนข้างจะสนใจกับเรื่องที่มีฝ่ายจัดการสื่อสารด้วย

1.2 การสื่อสารจากล่างขึ้นบนภายในองค์กร มีการปรับปรุงเป็นอย่างมากฝ่ายจัดการเองก็แสดงออกอย่างเด่นชัดในการรับฟังจากฝ่ายจัดการระดับล่าง และเป็นการเปลี่ยนแปลงมากอย่างกะทันหันในการที่ในการแสดงออกของพนักงานระดับล่าง

1.3 การเปลี่ยนแปลงนี้ เน้นในเรื่องของรูปแบบการสื่อสารอย่างเด่นชัดสิ่งที่เป็นตัวชี้ก็คือ

1.3.1 การตัดสินใจที่สำคัญ ๆ มักจะกระทำเป็นกลุ่มมากกว่าการตัดสินใจ

(1) S. Bernard Rosenblatt, T. Richard Cheatham and James I. Wolf, Business Communication 2nd ed. (New Jersey: Prentice-Hall Inc., Englewood Cliffs, 1982) . p.4.

เพียงคนเดียว

คนเข้าทำงาน

1.3.2 การสัมภาษณ์บุคคลเข้าทำงานมีบทบาทสำคัญในการตัดสินใจเลือก

เพิ่มโอกาสในการฝึกฝนการสื่อสาร

1.3.3 การสื่อสารเน้นเรื่องของการสื่อสารด้วยการเขียนซึ่งเท่ากับเป็นการ

1.2 การสื่อสารกับภายนอกองค์กร

1.2.1 องค์กรเริ่มตระหนักถึงการส่งเสริมภาพพจน์ขององค์กร

1.2.2 ความหมายในการเน้นเรื่องภาพพจน์ขององค์กร องค์กรเองก็ได้เน้นในเรื่องของการรับฟังจากสาธารณชน โดยเฉพาะเน้นในเรื่องของความไว้วางใจและการให้ผู้บริหารได้พูดกับสาธารณชนให้มากขึ้น⁽²⁾

ความซับซ้อนของปัญหาในการสื่อสาร ทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เป็นด้านเท่าเมื่อเปรียบเทียบกับศตวรรษที่ผ่านมาและทวีความรวดเร็วขึ้นถึงเกือบ 2 เท่าในช่วง 3 ทศวรรษนี้⁽³⁾

ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เกิดขึ้นกับองค์กรธุรกิจขนาดเล็กเท่านั้น หากแต่เกิดขึ้นกับทุก ๆ องค์กรทางธุรกิจ แม้แต่ในองค์กรการสื่อสารขนาดใหญ่ที่สุดในโลกอย่างเช่นบริษัทโทรคมนาคมของอเมริกาเอง (ATOT) ก็ประสบกับปัญหาในเรื่องของการสื่อสารมากมาย โดยเฉพาะความล้มเหลวในการสื่อสารกับพนักงานซึ่งมีถึง 1 ล้านคนแต่เมื่อเปรียบเทียบกับองค์กรหรือบริษัทอื่นก็อาจจะน้อยกว่า ช่องว่างทางการสื่อสารนี้ สามารถทำลายองค์กรวิธีการซึมเข้าไปยังพนักงานเหล่านั้นทุก ๆ จุด โดยการสื่อสารด้วยการเขียนให้พนักงานได้อ่านกัน

1. รูปแบบการสื่อสารทางธุรกิจ (Forms of Business Communication)

รูปแบบของการสื่อสารทางธุรกิจแตกต่างกันไปตามคู่สื่อสาร, บริษัทกับบริษัท และจากสถานการณ์หนึ่งไปสู่อีกสถานการณ์หนึ่ง สิ่งใดที่เป็นเรื่องที่ไม่สามารถเปิดเผยได้ก็เป็นการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือเขียนให้กัน โดยมีคำจำกัดว่า "ลับ" การสื่อสารบางอย่างก็เป็นแบบการไหล 2 ทาง เพื่อให้มีการถามตอบกัน ส่วนการสื่อสารที่ไม่ใช่การใช้ภาษา (Nonverbal) ก็อาจจะใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่องค์กรธุรกิจใช้อยู่รูปแบบของการสื่อสารทางธุรกิจมีดังนี้

1.1 การสื่อสารโดยการพูด (Oral)

- การสัมภาษณ์ (Interviews)
- การประชุมพนักงาน และพนักงานขาย (Staff and Sales meeting)
- การประชุมหารือ (Conferences)

(2) James M. Lohff and John D. Hoffield, "The Winds of Change and Managerial Practice," *Journal of Business Communication*, Vol. 15 No. 4, 1978, p p. 19-28.

(3) S. Bernard Rosenblatt, p. 5.

- การนิเทศน์ (Orientations)
- การให้คำปรึกษา (Counselling)
- การสั่งงาน (Assignment Giving)
- โฆษณาทางวิทยุ (Radio Commercial)
- การบันทึกเสียง (Sound Tapes)
- การประชุมรายงาน (Report Meeting)
- การกล่าวปราศรัย (Formal Addresses)
- รับเรื่องราวร้องทุกข์ (Grievance Handling)
- ระบบการปราศรัยต่อชุมชน (Public Address System)
- การฝึกอบรม (Training Sessions)
- การเจรจาของสหภาพ (Union Negotiations)

1.2 การสื่อสารโดยการเขียน (Written Communication)

- ประกาศ (Announcements)
- รายงาน (Reports)
- จดหมาย (Letters)
- จดหมายข่าว (Newsletters)
- โปสเตอร์ (Posters)
- สิ่งโฆษณา (Advertisement)
- คู่มือ (Manuals)
- สัญลักษณ์ (Signs)
- บันทึกช่วยจำ (Memos)
- ด้นฉบับการพูด (Speechwriting)
- นิตยสารและหนังสือพิมพ์ (Magazines and Newspapers)
- แถลงการณ์ (Bulletins)
- จุลสาร (Booklet)
- การเผยแพร่ (Publicity)
- บัญชีการเงิน (Statements)

1.3 การสื่อสารโดยการใช้คำพูดและการเขียนผสมผสานกัน (Combining oral and writ-

ten)

- ภาพยนตร์ (Films)
- โทรทัศน์ (Television)
- การนำเสนอภาพโปร่งแสง (Slide Presentation)
- วิดิทัศน์ (Videotape)

- โทรทัศน์วงจรปิด (Closed Circuit T.V.)

1.4 การสื่อสารด้วยภาพ (Visual Communication)

- ภาพ (Illustration)
- เครื่องหมายการค้า (Trademarks)
- สี (Color)
- ภาพถ่าย (Photograph)
- บรรจุภัณฑ์ (Packaging)
- สัญลักษณ์ (Symbols)
- ตัวอักษรทางการค้า (Trade Characters)
- การแต่งกาย (Clothing)
- เครื่องหมายตราสินค้า (Brandmarks)
- ขนาด (Size)
- รูปร่าง (Shape)

1.5 การสื่อสารโดยการไม่ใช้ภาพ (Nonverbal)

- การแสดงออกทางใบหน้า (Facial Expression)
- การเคลื่อนไหวร่างกาย (Body Movement)
- ความรู้สึก (Feel)
- พื้นที่ (Space)
- เวลา (Time)
- กลิ่น (Odor)

กิจกรรมการเรียนรู้ 1

ให้นักศึกษาระบุการสื่อสารที่หน่วยธุรกิจปฏิบัติอยู่มาเท่าที่สามารถทำได้ จากนั้นให้จำแนกว่าการสื่อสารแต่ละแบบที่ระบุนั้นจัดเป็นการสื่อสารในรูปแบบใดบ้าง

2. ความสำคัญของการสื่อสารทางธุรกิจ (Importance of Business Communication)

การดำเนินธุรกิจนั้น ได้มีการสื่อสารในหลายรูปแบบดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารในรูปแบบใดก็ตามต่างก็ทำการสื่อสารเพื่อเหตุผล ๕ ประการต่อไปนี้คือ

- 2.1 การคัดเลือกและการฝึกฝนพนักงาน
- 2.2 พนักงานสัมพันธ์
- 2.3 การขายและส่งเสริมการขาย

2.4 การรายงานต่อฝ่ายจัดการ และ

2.5 การรายงานต่อผู้ถือหุ้น(4)

กิจกรรมการเรียนรู้ 2

1. ให้นักศึกษาระบุเหตุผลที่หน่วยธุรกิจทำการสื่อสารมา 5 ประการ

3. ปัญหาการสื่อสารทางธุรกิจ

การสื่อสารให้มีประสิทธิภาพเป็นสิ่งจำเป็นในทุกหน่วยงานและความร่วมมือในการจัดการของผู้จัดการ, การบริหารธุรกิจ, หัวหน้างานและผู้สื่อสารอื่น ๆ ซึ่งบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องมีการปรับปรุงความสามารถในการสื่อสารให้ทันต่อความผันแปรของโลกปัจจุบันแม้แต่ในประเทศที่มีความเจริญในทางเศรษฐกิจบริษัทธุรกิจที่ประสบความสำเร็จอย่างมากในระดับนานาชาติ เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ก็ได้มีการให้ความสนใจกับการสื่อสาร ที่จะให้มีประสิทธิภาพ อันขึ้นอยู่กับปัจจัยมากมาย ปัญหาในการสื่อสารทางธุรกิจจะมีขึ้น และเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้เพราะ

3.1 **ทัศนคติและความต้องการของลูกค้าได้เปลี่ยนแปลงไป** ดังที่ Wells ได้กล่าวไว้ในบทความที่ตีพิมพ์ในวารสาร 'Advertising Age' ว่าในปัจจุบันพนักงานหรือลูกค้าต้องการข้อมูลและข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและแผนงานมากขึ้น(5) ทั้งนี้เพราะพนักงานที่มีอายุน้อยจะไม่ค่อยพอใจกับการถูกสั่งงาน สหภาพเริ่มมีการต่อรองในการเข้าไปมีส่วนกับปัญหาและนโยบายที่มีผลกระทบต่อเขาเหล่านั้นโดยตรง

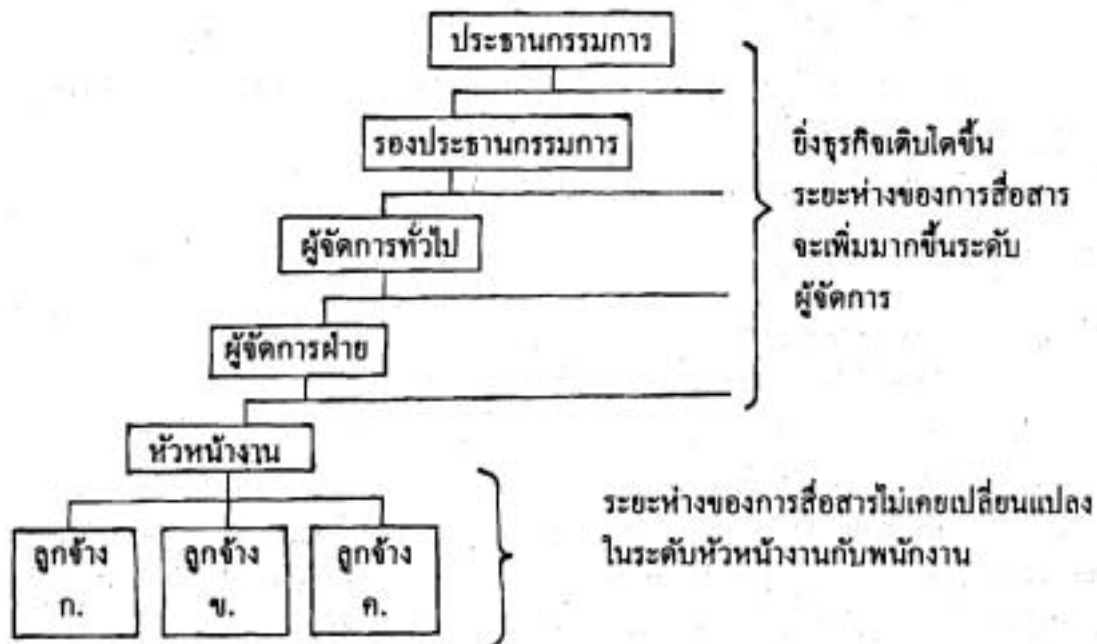
3.2 **ธุรกิจมีการเจริญเติบโตและขยายตัวมากขึ้น** การเติบโต, การขยายตัว, การรวมตัวทางธุรกิจ, การร่วมลงทุนและการลงทุนข้ามชาติ ในส่วนที่เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ได้มีเพิ่มมากขึ้น และจะยังคงเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งมีผลต่อปัญหาของการสื่อสาร ถ้าเป็นโรงงานขนาดเล็กก็จะมีการประชุมพนักงานกันได้ แต่ถ้าเป็นบริษัทใหญ่ ๆ ผู้บริหารระดับสูงจะรู้จักพนักงานระดับบริการเพียงไม่กี่คนและจะขาดการติดต่อกับพนักงานระดับล่าง

สำหรับกรณีที่หน่วยธุรกิจมีการเติบโตขึ้นระยะห่างระหว่างผู้บริหารกับพนักงานก็มีเพิ่มมากขึ้น สายใยของการสื่อสาร แสดงให้เห็นว่าการสื่อสารในระดับหัวหน้างานกับพนักงานจะยังคงเดิมแต่ในระดับบริการจะมีมากขึ้น ยิ่งถ้าเป็นการลงทุนระหว่างชาติ หรือการร่วมลงทุนข้ามชาติแล้ว ก็จะมีปัญหาเพิ่มมากขึ้น ทั้งในเรื่องของความแตกต่างทางภาษาและวัฒนธรรม ซึ่งจะต้องมีการปรับปรุงการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

(4) J.Barron Wiley Communication for Modern Management. (Elmhurst, IL The Business Press, 1966. pp. 1-6.

(5) S. Bernard Rosenblatt et. al., p. 13.

ลูกโซ่ของการสื่อสาร

3.3 ความซับซ้อนทางธุรกิจที่เพิ่มมากขึ้น เมื่อธุรกิจมีการเจริญเติบโตเพิ่มมากขึ้น ก็จะต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของเทคโนโลยี, ปัญหาสภาพแวดล้อม, การแข่งขันระหว่างประเทศ, ผลกระทบของกฎหมายที่มีต่อธุรกิจข้ามชาติ, ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้จึงจำเป็นต้องมีการพิจารณาอย่างจริงจังโดยอาศัยกระบวนการสื่อสารเป็นหลักในการเข้ามาช่วยแก้ปัญหา เช่น เมื่อมีการนำเอาเทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาใช้ก็จะมีปัญหาในเรื่องศีลธรรมของพนักงาน ฯลฯ

3.4 ความต้องการข้อมูลและข่าวสาร เป็นผลมาจากการนำเอาเครื่องคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้ในระบบการบริหารและการปฏิบัติงานซึ่งจำเป็นต้องมีการลงรวบรวมข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ป้อนให้กับฝ่ายสารสนเทศทางธุรกิจเพื่อใช้ในการดำเนินงาน อันเป็นความเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัดในการดำเนินธุรกิจในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมา

3.5 การแข่งขันทางธุรกิจเพิ่มมากขึ้น เป็นการแข่งขันทั้งในประเทศและระหว่างประเทศที่แพร่ขยายมากขึ้น การแข่งขันในระดับนานาชาตินั้นหน่วยธุรกิจจะต้องมีการปรับปรุงการผลิตและการตลาดให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งระบบการสื่อสารในระดับนี้จะต้องมีความเที่ยงตรงและมีความรวดเร็ว

3.6 ความต้องการของสังคมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ในปัจจุบันการบริหารงานแบบตามขบวนการ หรือไม่คำนึงถึงกฎระเบียบต่าง ๆ และการขาดความรับผิดชอบเป็นไปไม่ได้อีกต่อไปแล้ว หน่วยธุรกิจจะต้องมีการตอบสนองต่อความต้องการของสังคม ด้วยการรับฟัง

และตอบสนองต่อการวิพากษ์วิจารณ์ ซึ่งในอนาคตอาจจะมีความต้องการถึงขนาดการสนทนากันระหว่างหน่วยธุรกิจกับประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งที่ชี้ให้เห็นถึงความต้องการตอบสนองต่อความต้องการของสังคมก็คือ งานโฆษณาต่าง ๆ ที่เป็นการบริการสังคม และส่งเสริมสังคมเช่นการโฆษณาณรงค์เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การรณรงค์ด้านนิเวศวิทยา, การรักษาทรัพยากรธรรมชาติ, การแก้ปัญหาสังคม อันเป็นวิธีการใช้การโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์สร้างภาพพจน์ให้กับหน่วยงานเป็นการบอกกล่าวกับประชาชนว่า หน่วยธุรกิจได้ทำอะไรหรือในการเผชิญกับการถูกตำหนิและถูกฟ้องร้อง และการถูกบังคับตามข้อกำหนดต่าง ๆ จากประชาชนทั่วไป

3.7 **ข้อกำหนดของรัฐบาล** ส่วนประกอบทั้ง 6 ประกอบข้างต้น ทำให้มีข้อบังคับหรือข้อกำหนดในทางธุรกิจเกิดขึ้น การควบคุมหรือข้อกำหนดต่าง ๆ ต่อหน่วยธุรกิจ จำเป็นจะต้องอาศัยข้อมูลและรายงานต่าง ๆ โดยรวบรวมเข้ามาเพื่อใช้ในการผลิตงานโฆษณาและการประชาสัมพันธ์สนองตอบต่อความต้องการและความปรารถนาของสังคมและข้อบังคับหรือกฎระเบียบต่าง ๆ ของหน่วยธุรกิจเอง ถ้าพึ่งเพียงการปฏิบัติอย่างเดียวนั้นไม่เป็นการเพียงพอหน่วยธุรกิจยังจะต้องทำการสื่อสารบอกกล่าวให้ทราบว่าได้กระทำสิ่งใดลงไปแล้วและกำลังกระทำสิ่งใดอยู่และแผนในอนาคตจะเป็นอย่างไร

กิจกรรมการเรียนรู้ 3

1. ให้นักศึกษาระบุว่าเพราะเหตุใดที่ทำให้ปัญหาทางการสื่อสารทางธุรกิจมีเพิ่มขึ้นเรื่อยทั้ง 7 ประการ
2. สิ่งใดบ้างที่ชี้ให้เห็นถึงการสนองตอบต่อความต้องการของสังคม และการที่หน่วยธุรกิจสนองตอบต่อสังคมนั้นเป็นเพราะเหตุใด

4. การใช้การสื่อสารในธุรกิจ

ผู้ที่รับผิดชอบในหน่วยงานธุรกิจต่าง ๆ เช่นผู้จัดการ หรือผู้บริหารจะต้องเข้าไปจัดการกับการสื่อสารในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งมีตั้งแต่การสื่อสารระหว่างบุคคลไปจนถึงการสื่อสารมวลชนที่ต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับการสื่อสารนั้นก็เพื่อเหตุผล 2 ประการใหญ่ ๆ คือ

- 4.1 เพื่อข้อมูล (Information)
 - 4.1.1 เพื่อการตัดสินใจ (Decision Making)
 - 4.1.2 เพื่อการควบคุม (Control)
- 4.2 เพื่อสร้างอิทธิพล
 - 4.2.1 ชูงใจ (Motivation)
 - 4.2.2 โน้มน้าวใจ (Persuasion)

4.2.3 ควบคุม (Control)

4.1 ในการใช้การสื่อสารเพื่อข้อมูลนั้น แตกต่างจากการสื่อสารทั่วไป โดยที่การสื่อสารเพื่อข้อมูลนี้มีการตั้งข้อสมมติเอาไว้ล่วงหน้าว่าในการสื่อสารครั้งนั้น ๆ ต้องการให้ได้มาซึ่งข่าวสารอะไรโดยเฉพาะ เป็นการกระทำในลักษณะเปิดเผยการสื่อสารปกติเป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารกันระหว่างบุคคล ในขณะที่การสื่อสารเพื่อข้อมูลนี้ ไม่ได้เป็นการส่วนตัว คนธรรมดาทั่วไปสื่อสารกันไม่ใช่เพื่อข้อมูลดิบแต่จะรับข่าวสารต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์และตามความคาดหวัง การหาข้อมูลเป็นครกรวิทยาเป็นข้อเท็จจริงและจะต้องมีการแปรข่าวสารข้อมูลนั้น ข้อมูลจะต้องมีลักษณะเป็นรูปธรรมและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างแน่นอนในขณะที่การสื่อสารเป็นไปในลักษณะของรูปแบบ (Pattern)

ผู้จัดการธุรกิจจะทำการตัดสินใจโดยอาศัยข้อมูลที่ได้แปรมา อาจจะได้ข้อมูลเหล่านั้นมาจากแหล่งข้อมูลภายในหรือภายนอกก็ได้ โดยปรับให้เข้ากับความต้องการในการตัดสินใจและก็นำการตัดสินใจนั้นส่งต่อไปให้ผู้อื่นปฏิบัติต่อไป โดยมีการเข้ารหัสให้ผู้ปฏิบัติได้รู้และเข้าใจซึ่งการเข้ารหัสนี้จะช่วยในการพิจารณาหาข้อสรุปในกรณีปัญหาต่าง ๆ ได้ อย่างเช่นถ้ามีเพียงตัวเลข 103, 407, 32 และ 519 ถ้าฟังเพียงตัวเลขเหล่านั้นไม่มีความหมายเลยถ้าไม่มีการเข้ารหัสให้ถูกต้อง เพราะอาจจะหมายถึงบ้านเลขที่, สินค้าหรืออะไรอื่นอีกก็ได้

นอกจากนี้เรายังใช้ข้อมูลต่าง ๆ ในลักษณะเป็นเครื่องควบคุม เช่นในการผลิตซึ่งต้องการเครื่องมือ, กำลังคน, วัสดุดิบ และการสนองตอบ สินค้าคงคลังจะต้องคงไว้ในปริมาณที่เพียงพอเพื่อการบริหารอย่างต่อเนื่อง แต่ในทางกลับกัน ถ้าสินค้าไม่ได้ขายออกไปสินค้าที่ผลิตนั้นก็เพิ่มมากขึ้น ๆ ถ้าเราประคองการผลิตที่แน่นอน และผลิตได้ตามจำนวนที่กำหนดไว้ก็จะหยุดผลิต เหล่านี้เป็นตัวอย่าง ของความต้องการข้อมูล นำมาปฏิบัติในสถานการณ์ของการควบคุม

ในทางธุรกิจนั้นจะต้องทั้งรับและให้ข้อมูลแก่องค์กรภายนอกด้วย เช่น หน่วยงานของรัฐสมาคมการค้า หอการค้า, มหาวิทยาลัยและองค์กรอื่น ๆ ที่เห็นคุณค่าของข้อมูล นอกเหนือจากจะเป็นฝ่ายรับเอาข้อมูลเข้ามาอย่างเดียว ธุรกิจในปัจจุบันนี้ขึ้นกับการสนองตอบด้านข้อมูลอย่างต่อเนื่องโดยทั้งรับและให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจและการบริการการควบคุมต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ก็เป็นลักษณะของ Informations

4.2 ในส่วนที่เกี่ยวกับการสร้างอิทธิพลนั้น การสื่อสารจะใช้ในการสร้างอิทธิพลเหนือปัจเจกบุคคลและกลุ่มในระดับบุคคลและระดับองค์กร, ทั้งทางตรงและทางอ้อมภายในและภายนอกองค์กร การสร้างอิทธิพลในที่นี้หมายถึง การจูงใจ, การโน้มน้าวใจและการควบคุมพฤติกรรมในทิศทางที่มุ่งหวังไว้ ผู้จัดการสามารถสั่งผู้ใต้บังคับบัญชาให้ทำหน้าที่ได้แต่ถ้าจะให้ผลงานออกมาให้ดีจะต้องมีการจูงใจ แต่ละบุคคลให้มีตามตั้งใจและเกิดความอยากกระทำตามที่ผู้จัดการต้องการ ด้วยความรู้สึกที่สนใจ อยากกระทำมากที่สุดของผู้ใต้บังคับบัญชา

รูปแบบของการโน้มน้าวใจทางธุรกิจที่เห็นได้ชัดคือการโฆษณาในสังคมใหญ่ ๆ อย่างเช่นอเมริกาต้องใช้จ่ายเงินมหาศาลในแต่ละปีเพื่อการจูงใจและโน้มน้าวให้ผู้ชม, ผู้ฟัง และผู้บริโภคมาซื้อ

สินค้าหรือใช้บริการ

การสร้างภาพพจน์, การสร้างเงื่อนไขและการทำให้เห็นภาพเป็นเครื่องมือที่ถูกนำมาใช้ในการแปลงความคิด ให้ผู้บริโภครู้สึกว่าเป็นบริษัทของเรา เป็นบริษัทที่ควรจะทำธุรกิจด้วยบริษัทธุรกิจพยายามที่จะนำเสนอ, ส่งเสริม และโน้มน้าวให้ผู้บริโภคเกิดการยอมรับทั้งความคิดและสินค้าโดยใช้รูปแบบต่าง ๆ ทั้งที่เป็นภาษาและไม่ใช้ภาษา เช่น พวกสัญลักษณ์สัญลักษณ์ต่าง ๆ ฯลฯ การจูงใจและการโน้มน้าวใจ เป็นเครื่องมือในการสร้างอิทธิพลซึ่งนำมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าความพยายามออกคำสั่งหรือขู่เข็ญ

กิจกรรมการเรียนรู้ 4

1. เหตุผล 2 ประการนี้ หน่วยธุรกิจต้องการสื่อสารคืออะไร
2. รูปแบบของการสื่อสารเมื่อสร้างอิทธิพลเพื่อผู้บริโภคหมายถึงอะไร ยกตัวอย่างอธิบาย

5. การประชาสัมพันธ์ทางธุรกิจ

ตามที่ได้อธิบายมาแล้วว่า การประชาสัมพันธ์ เป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่งของการสื่อสารทางธุรกิจ เพียงแต่การประชาสัมพันธ์นั้นมีวัตถุประสงค์แตกต่างไปจากการสื่อสารในรูปแบบอื่น ๆ นอกจากนี้ก็ยังมีวิธีการสื่อสารรูปแบบอื่นที่หน่วยธุรกิจจัดกระทำขึ้นเพื่อหวังผลทางการประชาสัมพันธ์ด้วย เช่น การโฆษณาซึ่งในปัจจุบันมีหน่วยธุรกิจได้นำมาใช้มากมายเรียกแตกต่างกันไป เช่น การโฆษณาเพื่อการประชาสัมพันธ์ (Public Relations Advertising) หรือเป็นการโฆษณาเพื่อส่งเสริมสังคม (Public Service Advertising) ไม่ว่าจะเรียกอย่างไรก็ตามควรโฆษณาเหล่านี้ ต่างก็มุ่งหวังผลทางด้านชื่อเสียงและภาพพจน์หรือจินตภาพ (Image) ขององค์กรนั่นเอง^(๑)

5.1 วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ การดำเนินการด้านการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็หน่วยงานทางธุรกิจสถาบัน หน่วยงานรัฐบาล ฯลฯ ต่างก็มีวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ทั้งสิ้นซึ่งพอจะจำแนกได้เป็น 2 ลักษณะใหญ่คือ

5.1.1 วัตถุประสงค์โดยทั่วไป ลักษณะของการประชาสัมพันธ์ที่มีวัตถุประสงค์โดยทั่วไปนั้นจะเป็นลักษณะการสื่อสารเพื่อกระตุ้นเตือนการรับข่าวสาร หรือความสัมพันธ์สร้างความรักใคร่ชอบพอ ให้เกิดขึ้นระหว่าง หน่วยงานนั้นกับประชาชน โดยมุ่งหวังที่จะให้ประชาชนให้การสนับสนุนร่วมมือในกิจการหรือกิจกรรมของหน่วยงานวัตถุประสงค์โดยทั่วไปของการ

(๑) วิวัช อภิวัดานกุล, "การโฆษณาเพื่อหวังผลทางด้านการประชาสัมพันธ์", นิตยสาร. ปีที่ ๘, ฉบับที่ 1, สิงหาคม ๒๕๒๒, หน้า ๑๓.

ประชาสัมพันธ์มีดังนี้คือ

5.1.1.1 เพื่อเป็นการบอกกล่าวเผยแพร่ ข่าวสารของหน่วยงานให้ประชาชนได้รับทราบ เช่น นโยบาย การบริการ การดำเนินงาน การช่วยเหลือสังคม

5.1.1.2 เพื่อให้ความรู้เป็นการให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจอย่างถูกต้องต่อกรณีปัญหาต่าง ๆ ที่ยังเป็นที่ยึดข้องสงสัยอยู่ และยังไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างถูกต้อง

5.1.1.3 เพื่อแสดงออกถึงความปรารถนาดีที่มีต่อประชาชนสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้กับสังคมและประเทศชาติ

5.1.2 **วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน** เป็นการดำเนินงานเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานกับบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก โดยให้ประชาชนทั่วไปหรือบุคคลภายนอกเกิดความคิดที่ดี มีทัศนคติที่ถูกต้อง ต่อหน่วยงาน เป็นการสร้างภาพพจน์ให้กับหน่วยงาน วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์หน่วยงานมีดังนี้คือ

5.1.2.1 เพื่อกระตุ้นความสนใจประชาชนและให้ความรู้ความเข้าใจให้ประชาชนยอมรับเกี่ยวกับนโยบายวัตถุประสงค์และการดำเนินงานของหน่วยงาน

5.1.2.2 เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่หน่วยงานเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือมีส่วนเกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการดำเนินงานและความก้าวหน้าของการดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ

5.1.2.3 เพื่อสร้างภาพพจน์ ความนิยม ศรัทธา เชื่อมมั่น ตามความเป็นจริง เป็นการสร้างความเข้าใจให้ถูกต้องต่อประชาชนและบุคคลทั่วไป โดยมีวิธีการดำเนินการและหลักการเหตุผลที่เป็นรูปธรรมไม่เลื่อนลอย ซื่อสัตย์ สุจริตไม่เป็นการโฆษณาชวนเชื่อหรือเอาเปรียบประชาชน

5.2 **งานประชาสัมพันธ์ทางธุรกิจ** ในการบริหารงานการจัดการทางธุรกิจได้ยอมรับเอาการประชาสัมพันธ์เข้าเป็นงานการจัดการอย่างหนึ่ง⁽⁷⁾ เพราะในปัจจุบันหน่วยงานธุรกิจต่าง ๆ ได้พยายามทำการสื่อสาร เพื่อให้ประชาชนได้เกิดความเข้าใจและความรู้สึกที่หน่วยงานเหล่านั้นมีความรับผิดชอบต่อสังคม โดยหวังผลที่จะได้รับความร่วมมือจากภายนอก ไม่ว่าจะเป็นประชาชนทั่วไป องค์กรสถาบันหรือหน่วยงานของรัฐทั้งนี้รวมถึงพนักงานในหน่วยธุรกิจด้วย ดังนั้นหน่วยธุรกิจจึงจำเป็นต้องทำการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องเหล่านี้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานอย่างถูกต้องทราบถึงวัตถุประสงค์และนโยบายของหน่วยงาน และในขณะเดียวกันหน่วยธุรกิจเองก็ต้องทำการหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากภายนอกด้วยเพื่อนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาหรือช่วยในการตัดสินใจเพื่อให้ดำเนินงานได้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

(7) ชม ภูมิภัก, หลักการประชาสัมพันธ์ (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเคชั่นสโตร์, 2526), หน้า 380.

หน่วยธุรกิจจำเป็นต้องทำการข้อมูลจากแหล่งภายนอก เครื่องมือที่หน่วยธุรกิจนำมาใช้ในการรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ก็คือการวิจัยทางการประชาสัมพันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบทัศนคติของประชาชนที่มีต่อหน่วยงาน หรือกรณีปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อความกระฉับของปัญหาบางประการของหน่วยงาน อันจะช่วยให้ฝ่ายบริการได้ทราบแนวโน้มหรือทิศทางของปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อนำเอาการประชาสัมพันธ์มาช่วยแก้ปัญหาได้อย่างถูกต้อง

หน้าที่สำคัญ ๆ ของการประชาสัมพันธ์ในงานธุรกิจ มีอยู่ 4 ประการคือ

5.2.1 สร้างชื่อเสียงและความเข้าใจที่ถูกต้องทางการค้า เป็นการสร้างความพอใจ ความไว้วางใจ ให้เกิดขึ้นกับประชาชน ให้ประชาชนได้มีภาพพจน์ที่ดีต่อบริษัทผลิตภัณฑ์ของบริษัท รวมไปถึงผู้บริหารและเจ้าของกิจการ

5.2.2 เพื่อให้ประชาชนได้เข้าใจการดำเนินงานของบริษัท

5.2.3 เพื่อให้เกิดความเชื่อถือไว้วางใจจากผู้ร่วมลงทุนหรือผู้ถือหุ้น

5.2.4 เพื่อความสัมพันธ์ที่ดีภายในหน่วยธุรกิจเอง ระหว่างผู้บริหารฝ่ายจัดการกับพนักงาน

5.3 การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพพจน์ในธุรกิจ หน่วยธุรกิจทุกหน่วยงานต่างก็มีเป้าหมายในการทำให้องค์กรประสบความสำเร็จในธุรกิจ ซึ่งก็คือการทำให้ธุรกิจได้ผลกำไรการจะให้ธุรกิจได้ผลกำไรตามความมุ่งหมายนั้นต้องอาศัยการตอบสนองที่ดีจากภายนอก คือ ประชาชน ซึ่งถือเป็นผู้สนองตอบโดยตรงจากการลงทุน และส่วนประกอบภายนอกส่วนอื่นเพื่อให้ธุรกิจดำเนินไปได้ด้วยความคล่องตัว เช่น ผู้ผลิต หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ ดังนั้นจะเห็นได้ว่ากลุ่มเป้าหมายของการประชาสัมพันธ์ทางธุรกิจจะแบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ กลุ่มเป้าหมายภายในหน่วยธุรกิจและกลุ่มเป้าหมายภายนอก

5.3.1 พนักงานสัมพันธ์ บริษัทธุรกิจขนาดใหญ่ ๆ อย่างเช่น AT&T ในสหรัฐอเมริกา นั้นเราถือว่าเป็นบริษัทที่ใหญ่ที่สุดในโลก มีพนักงานเป็นจำนวนแสนคน ดังนั้นบริษัทจะต้องมีการสื่อสารภายในองค์กร เพื่อให้พนักงานได้เกิดความเข้าใจกับฝ่ายจัดการของบริษัท ให้ความร่วมมือกับการบริหารนโยบายของบริษัท ตลอดจนไปจนถึงการร่วมมือร่วมใจในการทำงานของพนักงานด้วย หน่วยงานในบริษัทที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านพนักงานด้วย หน่วยงานในบริษัทที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านพนักงานสัมพันธ์ได้แก่ ฝ่ายประชาสัมพันธ์ และฝ่ายบุคคล เป็นหน่วยงานที่ทำงานด้านการจ้างงาน การคัดเลือกคนเข้าทำงาน การบริหารงานบุคคลในบริษัท การฝึกอบรม รวมไปถึงการสวัสดิการ และแรงงานสัมพันธ์ การพนักงานสัมพันธ์ทำได้ 3 ระดับ คือ เป็นการสื่อสารจากฝ่ายจัดการมายังพนักงาน, จากพนักงานไปยังฝ่ายจัดการ และในหมู่พนักงานเอง

5.3.2 ผู้ถือหุ้นสัมพันธ์ บริษัทบางบริษัทดำเนินกิจการในรูปของบริษัทมหาชน มีปริมาณผู้ถือหุ้นเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ผู้บริหารกิจการจะต้องทำการประชาสัมพันธ์เพื่อให้ผู้ถือหุ้นได้มีความรู้ ความเข้าใจในนโยบายและการบริการและให้ความไว้วางใจในการบริหารงาน

นอกจากนี้ยังรวมไปถึงส่วนย่อย ๆ อีกเช่น ให้ผู้ถือหุ้นสนใจใช้ผลิตภัณฑ์ของบริษัท และ สนับสนุนให้ผู้อื่นใช้ด้วย มองโดยภาพรวมหลักภารกิจกรรมด้านผู้ถือหุ้นสัมพันธ์นั้นเป็นการทำ กิจการการสื่อสารเพื่อให้ผู้ถือหุ้นไม่ถอนหุ้น เพิ่มหุ้น และลดการวิพากษ์วิจารณ์ของผู้ถือหุ้น งานด้านผู้ถือหุ้นสัมพันธ์ที่บริษัทธุรกิจทำอยู่ที่ได้เห็นได้ชัดก็คือการประชุมประจำปี และการจัดทำ รายงานกิจการประจำปี (Annual Report)

5.3.3 ผู้บริโภคสัมพันธ์ (Consumers Relations) โดยปกติการทำกิจกรรมด้าน ผู้บริโภคสัมพันธ์ จะขึ้นตรงต่อฝ่ายตลาด หรือฝ่ายประชาสัมพันธ์ กิจกรรมด้านนี้ จัดกระทำขึ้น เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้บริโภค เช่นความคิดเห็นของผู้บริโภคต่อสินค้าและบริการ, ราคาของสินค้า, การให้บริการลูกค้า, การเผยแพร่ข่าวสารให้แก่ผู้บริโภคบางบริษัทเรียกหน่วยงานนี้ว่า 'หน่วยพัฒนาธุรกิจ' หรือ 'ลูกค้าสัมพันธ์' หรือ 'ฝ่ายประชาสัมพันธ์' ในบางบริษัทที่มีขนาด ใหญ่ ๆ นั้น ฝ่ายผู้บริโภคสัมพันธ์หรือลูกค้าสัมพันธ์นี้จะรวมไปถึง การสร้างความสัมพันธ์กับ ผู้แทนจำหน่าย (Agents) ด้วย

5.3.4 ชุมชนสัมพันธ์ (Community Relations) การชุมชนสัมพันธ์มีจุดมุ่งหมายเพื่อ ให้ชุมชนเกิดความรู้สึกที่ดีต่อการว่างงาน การขายสินค้าและการให้บริการต่อชุมชน โดยไม่ ให้ประชาชนเกิดความรู้สึกว่าบริษัทดำเนินธุรกิจเพื่อหวังผลกำไรเพียงอย่างเดียว ในปัจจุบันการ ชุมชนสัมพันธ์มีความสำคัญยิ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของทำเลที่ตั้งของบริษัทหรือโรงงานของ บริษัท การดำเนินการชุมชนสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง จะช่วยให้คนในชุมชนเกิดความเข้าใจและ ความรู้สึกที่ดีต่อบริษัท สามารถจะช่วยลดสภาวะความขัดแย้งในกรณีปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิด ขึ้น เช่น ในปัจจุบันที่มีกรณีการทำลายสภาพแวดล้อมของโรงงานที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ ยังสามารถทำให้เกิดความคุ้นเคยที่ดีต่อผู้นำชุมชน หรือผู้นำทางความคิด (Opinion Leader) ในชุมชนด้วย

การดำเนินการชุมชนสัมพันธ์ สามารถกระทำได้หลายรูปแบบ เช่น การให้ความ สนับสนุนในกิจการของฝ่ายปกครองท้องถิ่น การส่งเสริมกิจกรรมภายในชุมชน การจัดสร้างหรือ ให้บริการด้านสาธารณสุขในชุมชนเช่น การสร้างสะพานลอย การสร้างสวนสาธารณะ การ สร้างสะพาน ฯลฯ การจัดสวัสดิการให้ชุมชน เช่น การศึกษาสุขภาพอนามัย การช่วยเหลือทาง การศึกษาและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

5.3.5 สถาบันสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่หน่วยงานธุรกิจ ให้ความสนับสนุนกับ สถาบันการศึกษาต่าง ๆ รวมทั้งองค์กร สมาคม ที่ทำคุณประโยชน์ให้กับสังคมด้วย ซึ่งหน่วย ธุรกิจจะได้ประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อม ประโยชน์ในทางตรงนั้นเป็นการสร้างชื่อเสียงสร้าง ภาพพจน์ให้กับบริษัทและเป็นการส่งเสริมการขายรูปแบบหนึ่ง ซึ่งบริษัทจะต้องดำเนินการอยู่แล้ว ในทางอ้อมนั้นจะทำให้นักเรียน นิสิตนักศึกษาได้เข้าใจบริษัท มีการศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบริษัท และช่วยเผยแพร่ต่อไปให้ผู้อื่นได้ทราบด้วย เป็นการขยายวงการประชาสัมพันธ์โดยปริยาย

รูปแบบของการดำเนินการด้านสถาบันสัมพันธ์ ที่กระทำกันอยู่โดยทั่ว ๆ ไป

ในขณะนี้ก็ได้แก่การจัดให้ทุนการศึกษา การให้เงินสนับสนุนกิจการและกิจกรรมของสถาบัน การให้ความรู้โดยการจัดเยี่ยมชมโรงงานหรือชมบริษัท การให้นักเรียน นักศึกษาฝึกงาน การสนับสนุนทางการเงินและผลิตภัณฑ์ในโครงการ กิจกรรมพิเศษของนักศึกษา เช่น ค่ายอาสาพัฒนา ซึ่งเป็นการขยายวงการประชาสัมพันธ์ไปสู่ประชาชนโดยนักศึกษาเป็นตัวกลาง การจัดประกวดผลงานนักศึกษา (Student Work Shop) การจัดวิทยากรมาบรรยายพิเศษหรือเป็นอาจารย์พิเศษ การรับสมัครงานในวันแรงงานของสถาบันการศึกษา โครงการรายได้ภาคฤดูร้อนและการให้ทุนทำวิจัย

5.3.6 ความสัมพันธ์กับหน่วยงานของรัฐ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ใน 2 ลักษณะคือ

ก) ความสัมพันธ์กับหน่วยงานของรัฐโดยทั่ว ๆ ไป

ข) ความสัมพันธ์กับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจโดยตรง

การสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานของรัฐนี้ เป็นการหาข้อมูลความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในหน่วยงานของรัฐบาลเพื่อการดำเนินธุรกิจ เช่น การแก้ไขกฎระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจ การอภิปรายและคำวิพากษ์วิจารณ์ของรัฐบาลเกี่ยวกับธุรกิจหน่วยงานธุรกิจควรจะต้องสร้างความคุ้นเคยกับคณะรัฐบาลและเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกระทรวง ทบวงกรมต่าง ๆ เพื่อการติดต่อประสานงานที่ราบรื่น การดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับหน่วยงานของรัฐนี้จะช่วยลดปัญหาการติดต่อสัมพันธ์กับรัฐบาลในสถานการณ์ที่เกิดปัญหาขึ้นได้ จากหนักให้เป็นเบา หรือมีการตักเตือนโดยรัฐบาลล่วงหน้าเป็นการส่วนตัว แทนที่จะเป็นการดำเนินการแบบเป็นทางการ และใช้มาตรการที่เฉียบขาด

กิจกรรมที่สนับสนุนการสร้างความสัมพันธ์กับรัฐบาลได้แก่ การให้เงินสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐ และรวมไปถึงช่วยโครงการสำคัญ ๆ ในระดับรัฐบาลหรือระดับประเทศ ของบริษัทขนาดใหญ่ ๆ อย่างเช่นบริษัทน้ำมันทั้งหลาย การให้เงินสนับสนุนโครงการพัฒนาชุมชน การจัดหาอุปกรณ์ เพื่อการพัฒนาการทำงาน ของหน่วยงานของรัฐซึ่งอาศัยงบประมาณจากแผ่นดิน เพียงอย่างเดียวจะทำได้ล่าช้ามากและไม่เพียงพอ

กิจกรรมการเรียนรู้ 5

1. วัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ทางธุรกิจที่นักศึกษาทราบมีอะไรบ้าง
2. ให้นักศึกษาระบุหน้าที่ 4 ประการของการประชาสัมพันธ์ในธุรกิจ
3. วิธีการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพพจน์ในธุรกิจ 7 ประการมีอะไรบ้าง

6. สรุป

การสื่อสารเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบัน โดยเฉพาะความพยายามที่จะสื่อสารกับสาธารณะจำนวนมาก มีการพยายามปรับองค์กรให้เข้ากับแรงกดดันต่าง ๆ

ที่จะเข้าไปมีผลกับธุรกิจ ซึ่งได้มีผู้ศึกษาพบว่าหน่วยธุรกิจต่าง ๆ จะมีนโยบายและปฏิบัติการทางด้านการสื่อสารธุรกิจ ทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กรซึ่งปัญหาต่าง ๆ ในการสื่อสารก็เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นหน่วยธุรกิจขนาดเล็ก หรือขนาดใหญ่ก็ตาม

รูปแบบของการสื่อสารในทางธุรกิจนั้นแตกต่างกันไปตามคู่สื่อสาร บริษัทกับบริษัท และจากสถานการณหนึ่งไปสู่อีกสถานการณหนึ่ง มีการสื่อสารทั้งที่เปิดเผยและไม่เปิดเผยและ การใช้สัญลักษณ์ต่าง ๆ แทนภาษาพูดและภาษาเขียน แต่รูปแบบของการสื่อสารทางธุรกิจพอจะจำแนกได้กว้าง ๆ คือ

1. การสื่อสารโดยการพูด
2. การสื่อสารโดยการเขียน
3. การสื่อสารโดยใช้คำพูดและการเขียนผสมผสานกัน
4. การสื่อสารด้วยภาพ
5. การสื่อสารโดยการไม่ใช้ภาษา

การสื่อสารทางธุรกิจนั้นกระทำไปเพื่อเหตุผล 5 ประการคือ

1. คัดเลือกและฝึกฝนพนักงาน
2. พนักงานสัมพันธ์
3. การขายและการส่งเสริมการขาย
4. การรายงานต่อฝ่ายจัดการ
5. การรายงานต่อผู้ถือหุ้น

อย่างไรก็ดีการสื่อสารทางธุรกิจนั้น มีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพราะปัจจัยดังนี้คือ

1. ทักษะคิดและความต้องการของลูกจ้างได้เปลี่ยนแปลงไป
2. ธุรกิจมีการเจริญเติบโตและขยายตัวมากขึ้น
3. ความซับซ้อนทางธุรกิจมีเพิ่มมากขึ้น
4. ความต้องการข้อมูลและข่าวสาร
5. การแข่งขันทางธุรกิจมีเพิ่มมากขึ้น
6. ความต้องการของสังคมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต
7. ข้อกำหนดของรัฐบาล

การที่หน่วยธุรกิจต่าง ๆ ทำการสื่อสารนั้นมีเหตุผล 2 ประการคือ ทำการสื่อสารเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลในการตัดสินใจ และเพื่อสร้างอิทธิพลต่อกลุ่มเป้าหมายโดยการจูงใจและการโน้มน้าวใจนอกจากนี้หน่วยธุรกิจยังกระทำการสื่อสารเพื่อผลทางการประชาสัมพันธ์โดยรูปแบบอื่นเช่น ใช้การโฆษณาเพื่อผลทางการประชาสัมพันธ์และการโฆษณาเพื่อส่งเสริมสังคมให้ประชาชนได้เกิดความรู้สึกที่ดี และมีจินตภาพที่ดีต่อองค์กรธุรกิจนั้น

การทำกรประชาสัมพันธ์ของหน่วยธุรกิจกระทำไปโดยมีวัตถุประสงค์ 2 ประการคือ วัตถุประสงค์โดยทั่ว ๆ ไป และวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์หน่วยงาน ไม่ว่าจะเป็น

วัตถุประสงค์ใดก็ตาม ฝ่ายจัดการของหน่วยธุรกิจก็ถือว่า งานกรมประชาสัมพันธ์นั้นเป็นสิ่งหนึ่งในงานของฝ่ายจัดการ เพราะหน่วยธุรกิจต้องอาศัยความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีของประชาชน งานการประชาสัมพันธ์ที่หน่วยธุรกิจต้องกระทำก็คือ

- พนักงานสัมพันธ์
- ผู้ถือหุ้นสัมพันธ์
- ผู้บริโภคสัมพันธ์
- ชุมชนสัมพันธ์
- สถาบันสัมพันธ์ และ
- ความสัมพันธ์กับหน่วยงานของรัฐ

แบบฝึกหัด

1. จากตัวเลือกที่ให้ต่อไปนี้ ให้นักศึกษาพิจารณาว่าการสื่อสารแบบต่าง ๆ เหล่านี้ เข้ากับการสื่อสารในรูปแบบใด

1.) การสื่อสารโดยคำพูด	2.) การสื่อสารโดยการเน้น
3.) การสื่อสารแบบผสม	4.) การสื่อสารโดยการไม่ใช้ภาษา
1.1 ภาพยนตร์	
1.2 บัญชีการเงิน	
1.3 บันทึกรช่วยจำ	
1.4 การแสดงออกทางใบหน้า	
1.5 สัญลักษณ์	
1.6 ดนตรีการพูด	
1.7 การบันทึกเสียง	
1.8 การประชุมพนักงาน	
1.9 การนิเทศน์	
1.10 การประกาศ	

ข้อต่อไปนี้ ให้นักศึกษาพิจารณาว่ามีอยู่เพียง 5 ข้อที่ถูกเท่านั้น

2. ธุรกิจประสบปัญหาต่าง ๆ มีสาเหตุมาจากการลงทุนข้ามชาติ
3. ความต้องการข่าวสารเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม
4. ขั้การแข่งขันทางธุรกิจมีเพิ่มมากขึ้น ความต้องการข่าวสารจะลดลง
5. การโฆษณาเพื่อบริการสังคมเป็นผลมาจากความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตของสังคม
6. ธุรกิจทำการสื่อสารเพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจ
7. การประชาสัมพันธ์โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจปัญหาต่าง ๆ

ที่หน่วยงานเข้าไปเกี่ยวข้อง เป็นวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน

8. การแสดงความปรารถนาดีต่อประชาชนเป็นการประชาสัมพันธ์โดยมีวัตถุประสงค์โดยทั่วไป
9. การสร้างความเชื่อถือไว้วางใจจากผู้ร่วมลงทุนเป็นหน้าที่ที่สำคัญของการประชาสัมพันธ์
10. การประชาสัมพันธ์ทางธุรกิจไม่ได้รวมถึงการสร้างความสัมพันธ์ภายในหน่วยงาน เป็นเพียงการสร้างความสัมพันธ์กับประชาชนและบุคคลภายนอก

